

พัฒนาชนบท : สังคมเข้มแข็ง – ชุมชนยั่งยืน*

นายพงศ์ไพยม วาศภูติ
ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กล่าวนำ

วันนี้ผมมีความยินดีที่ได้มารับใช้สถาบันที่เล่าเรียนมาจนเป็นตัวเป็นตนจนถึงทุกวันนี้ ผมจะขอพูดในลักษณะของ Top down คือในส่วนของรัฐบาล และนโยบายรัฐบาล เรื่องของกระทรวง ทบวง กรม ข้าราชการที่พยายามเข้าไปพัฒนาชนบทให้มีความอยู่ดีกินดี และโครงการในแต่ละยุคแต่ละสมัย

* เรียบเรียงจากการปาฐกถา ของนายพงศ์ไพยม วาศภูติ ปลัดกระทรวงมหาดไทย เรื่อง “พัฒนาชนบท : สังคมเข้มแข็ง - ชุมชนยั่งยืน” เมื่อวันศุกร์ที่ 31 สิงหาคม 2550 ณ ห้องประชุม 111 อาคารมหาจุฬาลงกรณ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดย นางสาวทัศนีย์ ชัยศรี ส่วนพัฒนาและบริหารจัดการความรู้ สถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ในเบื้องต้นเมื่อพูดถึงการพัฒนาชนบทก็คงหนีไม่พ้นในเรื่องที่ว่า เราจะพัฒนาชนบทไปในทิศทางใด พวกผมเป็นข้าราชการ ก็ต้องมีทิศทาง ทิศทางนี้ส่วนใหญ่กำหนดโดยกระทรวง ทบวง กรม และรัฐบาล ที่สำคัญคือจากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ซึ่งเริ่มมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2504 สมัยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เป็นนายกรัฐมนตรี ได้จัดตั้งสำนักงานฯ นี้ขึ้นมา ในขั้นต้นไม่มีคำว่าสังคม มุ่งในเรื่องของการพัฒนาเศรษฐกิจโดยแท้

ท่านจอมพลสฤษดิ์ฯ เป็นคนต่างจังหวัด ภาคตะวันออก ฉะนั้นเห็นอ ท่านก็มองเห็นว่า การที่ประเทศของเราจะไปข้างหน้าได้ ต้องมาดูที่พื้นฐาน ทั้งระดับสูง ระดับกลาง และระดับล่าง เมื่อเป็นอย่างนี้ ก็ให้เกิดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 ขึ้น ในปี 2504 - 2506 และมีการตั้งกระทรวงพัฒนาเศรษฐกิจขึ้นมา (ปัจจุบันได้ยุบเลิกไปแล้ว)

การพัฒนาชนบทสมัยรัตนโกสินทร์

การพัฒนาชนบท สมัยสมบูรณาญาสิทธิราชย์ พระมหากษัตริย์และเสนาบดีทั้งหลายได้มีการพัฒนาชนบทอยู่ เช่นกัน

ในยุคของรัตนโกสินทร์เรื่อยมาจนถึงรัชกาลที่ 4 และ รัชกาลที่ 6 เราต้องต่อสู้เพื่อรักษาเอกราช ดังนั้นการพัฒนาบ้านเมืองในยุคนี้ เป็นการพัฒนาเพื่อให้มีลักษณะใกล้เคียงกับประเทศตะวันตก เพื่อให้ไม่มีใครดูถูกว่าเราเป็นพวกไม่มีอารยธรรม จึงพัฒนาระบบกฎหมาย พัฒนาการแต่งตั้ง วัฒนธรรม และระบบราชการขึ้นมา มีการปฏิรูประบบราชการครั้งใหญ่ในสมัยรัชกาลที่ 5 ประมาณ 165 ปีมาแล้ว มีการตั้งกระทรวง ทบวง กรมต่างๆ ขึ้นมา 12 กระทรวง

กระทรวงมหาดไทยเป็นกระทรวงหลักดูแลภูมิภาค มีการจัดตั้งมณฑลเทศาภิบาล เลิกระบบเจ้าเมืองมาเป็นระบบเทศาภิบาล แล้วก็พัฒนามาเป็นระบบข้าหลวง มีข้าหลวงขึ้นกับ

เทศาภิบาล พัฒนาหมู่บ้านตำบลขึ้นมา ลักษณะของการพัฒนาชนบทในยุคนี้ก็เพื่อรักษาบ้านเมือง ความเป็นปึกแผ่น เป็นลักษณะรักษาเอกราชของชาติ ก็คงเน้นในเรื่องของความมั่นคง

จนกระทั่งถึงสมัยรัชกาลที่ 6 รัชกาลที่ 7 มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นแบบพระมหากษัตริย์อยู่ภายใต้กฎหมาย ยุคนั้นเป็นยุคปลายรัชกาลที่ 7 ต้นรัชกาลที่ 8 เป็นช่วงการต่อสู้แย่งชิงอำนาจทางการเมืองของรัฐโดยแท้ การที่คณะราษฎรปฏิวัติบ้านเมืองขึ้นมา ก็ไม่ได้หมายความว่า จะเห็นพ้องต้องกันไปทุกเรื่อง อำนาจไม่เข้าใครออกใคร ในหลักรัฐศาสตร์นั้น อำนาจเมื่อได้มาแล้วก็เป็นของหวาน แย่งชิงกันอยู่ข้างบน ก็นำสงสารประชาชน

มาถึงยุคของจอมพลสฤษดิ์ฯ จอมถนอมฯ จอมพลประภาสฯ มีการปฏิวัติ แต่ก็มีการพัฒนาที่เป็นรูปร่างขึ้น มีแผนพัฒนาดังกล่าว จะเห็นว่าด้านเศรษฐกิจสังคมมีการพัฒนาเรื่อยๆ พวกเราก็คงได้เห็นว่า สมัยพลเอกเปรม ตินสุลานนท์ มี

การแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาชนบทแห่งชาติขึ้น ในแผนฯ ฉบับที่ 5 และมีการจัดระบบการพัฒนาชนบท มีการแบ่งเป็นเขตก้าวหน้า เขตล้าหลัง

รัฐบาลทุกรัฐบาล ไม่ว่าจะเป็นเผด็จการหรือเป็นฝ่ายใดก็ตาม ผมเชื่อว่ามีเจตนาตั้งใจจริงที่จะพัฒนาชนบท เพื่อให้พี่น้องประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ มีชีวิตที่ดีขึ้น เพราะทุกคนก็รู้ว่าบ้านเมืองจะเจริญไม่ได้ถ้าคนในชาติยังยากจน มีการปฏิรูปการศึกษา การปฏิรูประบบราชการ

คนไทยมีลักษณะพิเศษ

จากประสบการณ์ในการทำงาน พบว่าเมืองไทยเป็นการต่อสู้ระหว่างระบบกับคน ระบบก็คือตั้งแต่รัฐธรรมนูญมาถึงระเบียบกฎหมาย นโยบายต่างๆ รัฐบาลทุกยุคทุกสมัย ก็พยายามปรับระบบ แม้แต่รัฐบาลเก่าท่านทักษิณ ชินวัตร ท่านก็พยายามที่จะปรับ แต่ในความเห็นส่วนตัวผมคิดว่าผู้คนไทยไม่ได้ คนไทยมี

ลักษณะพิเศษ ไม่ใช่คนธรรมดา มีอะไรที่เป็น Character ของคนไทยแท้ๆ มันพูดยากว่าดีหรือเลว มีหลายส่วนที่ดีและก็ไม่ดี

ผมคิดว่า ในเรื่องของทฤษฎีรัฐศาสตร์ก็ดี รัฐประศาสนศาสตร์ก็ดี คนไทยมีพลังสูง พร้อมทั้งจะทำลายทุกระบบได้ ไม่มีระบบไหนที่จะเอาคนไทยอยู่ แม้ว่าจะออกกฎหมายอะไรมาก็มีวิธีการหลบเลี่ยง ถ้าใจมันไม่เอา แต่ถ้าใจเอา คนไทยจะทำอะไรก็ได้

สรุปว่าคนไทยมีความเก่ง มีศักยภาพสูง แต่มักจะใช้ศักยภาพไปในทางที่ไม่ค่อยเป็นได้เป็นพายุเท่าไร ผมเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดมา 4 จังหวัด พยายามพูดกับพวกครุว่า เราไม่สอนได้หรือไม่ว่า “รู้รักษาตัวรอดเป็นยอดดี เดินตามหลังผู้ใหญ่หมาไม่กัด น้ำขึ้นให้รีบตัก” คือคนโบราณอาจจะมองอีกอย่าง แต่คนเอาไปใช้ คิดอีกแบบหนึ่ง มาชื่นชมศรัทธาบุญชั้ยว่ากะล่อนดี เอาชนะได้ด้วยปัญญา แต่จริงๆ คือโกงเขา

ความเห็นของผม การพัฒนาชนบทจะได้ผล ต้องแก้ที่คน อาจจะต้องการปรับระบบ แต่ไม่ว่าจะเป็นระบบไหนก็ตาม

ถ้าคนไทยไม่สามารถเปลี่ยนวิถีคิดและวิถีดำเนินชีวิตได้ ไม่มีทางที่จะพัฒนาได้ดี

ยกตัวอย่างงานที่หนักใจมากๆ คือ ในเรื่องการเมือง ผมมองว่าการเมืองเป็นตัวนำในการพัฒนาทั้งชนบทและในเมือง และก็ปรากฏการณ์อย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นตั้งแต่ศรีสะเกษมาเรื่อย จนถึงโรคร้อยเอ็ด สมัยพลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ ซึ่งได้แพร่ระบาดจนถึงขณะนี้ น่าตกใจมาก

จะเห็นได้ว่า พอมีการยุบสภา พวกผู้แทนอาชีพก็วิ่งไปหา กำนันผู้ใหญ่บ้าน หาหัวคะแนน คำแรกที่หัวคะแนนถามคือจะให้เท่าไร ไม่ได้มาคำนึงถึงเรื่องความดีงามอะไรกันแล้ว แต่ว่าเอาเงินเป็นตัวตั้ง ผมก็ไม่เข้าใจว่าทำไมถึงเป็นอย่างนี้ เวลานี้เราเป็นห่วงมากกว่า **คนไทยจะเห็นความชั่วร้าย การซื้อเสียงขายเสียงเป็นเรื่องปกติ** เป็นค่าเสียเวลานั่งรถไป มันน่ากลัวมากกว่า ถ้าแก้ตรงนี้ไม่ได้เราจะทำอย่างไร บ้านเมืองเรา ลูกหลานเกิดมาในบ้านเมืองที่ซื้อเสียงขายเสียง การเมืองเป็นธุรกิจ แล้วเราจะหวังอะไร เพราะว่า จะพ้นมาถึงเรื่องการพัฒนาชนบท

การพัฒนาชนบท ถ้าเราได้ผู้นำไม่ดี หรือเมืองไทยมีลักษณะเป็นคนแบบตะวันออก จะเป็นแบบบุคคลิทธิฐาน ยึดถือตัวบุคคลเป็นหลัก ถ้าผู้นำดีผมเชื่อว่าไปได้ดี แน่แน่นอนไม่ได้หมายความว่าประชาชนไม่มีความสำคัญ *ประชาชนมีความสำคัญ แต่ประชาชนก็ยังจับหลักอะไรได้ไม่มากนัก* เช่น การลงประชามติที่เพิ่งผ่านมา ผมอ่านบทความซึ่งมีนักวิเคราะห์ที่ได้วิเคราะห์ว่าประชาชนเขาคิดอย่างนั้นอย่างนี้ ผมยืนยันได้เพราะผมคุยกับนายอำเภอและผู้ว่าราชการจังหวัด บอกว่าคนที่มาลงประชามตินี้ทำไมถึงไม่เห็นชอบ เขาบอกว่านี่คือสิ่งที่น่าปวดหัวที่สุดสำหรับเรื่องการพัฒนาชนบท

ในส่วนของราชการ เมื่อเราได้รัฐบาลที่ไม่ดี ได้ผู้นำไม่ดี ได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ลงทุนก็ต้องเข้ามาถอนทุน สิ่งเหล่านี้มากกระทบการพัฒนาชนบท ในเรื่องของ Input ที่ใส่เข้าไป ถ้าการเมืองเลวร้าย แต่คนดีมีหลักการ มีจริยธรรม มีจุดยืนที่มั่นคง ผมคิดว่ามันไปได้

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 เริ่มพูดเรื่องคน แต่ยังไม่เห็นอะไร ฉบับที่ 9 ก็เน้นเรื่องคน พอมาฉบับที่ 10 ก็ต่อเนื่องเรื่องคน แต่ยังไม่เห็นความจริงใจในเรื่องของวิถีคิดและวิถีดำเนินชีวิต เราจะแก้ไขปัญหาในชนบทได้อย่างไร มีตัวอย่าง เมื่อครั้งที่ผมอยู่ที่นครราชสีมา มีโรงงานไปตั้งที่อำเภอด่านขุนทด โรงงานต้องการคนงาน 400 คน แต่หาได้ 200 คน ทั้งที่รอบๆ โรงงานก็มีแต่คนจนทั้งนั้น เขาต้องการเงิน แต่ไม่ต้องการทำงาน

ถามว่าทำไมถึงเป็นอย่างนั้น ถามดูแล้ว เพราะไม่ชอบงาน โรงงาน ชอบงานแบบรับจ้าง ได้เงินสดมาถือไว้ทุกวัน วันหนึ่งได้ 150 บาท 170 บาทก็เอาแล้ว บอกให้นายอำเภอไปหาที่ให้เลี้ยงเปิดเลี้ยงไก่ ปลูกผัก ก็ไม่เอา เพราะต้องอีก 3-4 เดือนจึงจะได้เงิน

ห่วยใต้ดินการพนันแพร่หลายเป็นที่นิยมมาก มีเงิน 100 บาท เดินไปตลาดซื้อกับข้าวมาทำให้ลูกกับสามีกิน แวะแทงหวยสัก 50 บาท คือเป็นอะไรอย่างนี้ เดินจากบ้านไปหาปุ๋ยหาลูกค้า แวะชูดต้นไม้หาเลข จุดธูปจุดเทียน

ต้องแก้ที่วิถีคิด วิถีดำเนินชีวิต

เมื่อเข้ามาดูข่าวที่เอาใจตุ่ความผสมกับผงกระดุกเด็ก ผมว่าเรื่องอย่างนี้ไม่ควรเอามานำเสนอ มีคนบอกว่าถ้าบ้านเมืองเรามีแต่เรื่องร้ายๆ เป็นข่าวทุกวัน มีแต่เรื่องไร้สาระทุกวัน คนก็จะคิดว่าเรื่องไร้สาระดี เรื่องฆ่าฟันเป็นข่าวทุกวันเป็นเรื่องปกติ บางคนก็คิดว่าเราทำบ้างคงไม่เป็นไร เพราะคนเขาทำทั้งบ้านทั้งเมือง

ฉะนั้น ตรงนี้ผมก็มองว่าถ้าจะแก้ปัญหาคารพัฒนาชนบทจริงๆ แล้ว เราต้องแก้ไขที่

1) **วิถีคิด** ต้องคิดให้ถูก เพราะจริงๆ แล้วการแก้ปัญหาคความยากจนของคนในครอบครัวชนบท มีมากมาย แต่ถ้าคิดไม่ออกตามกันอย่างเดียว อย่างไม่ยอมหายจน

2) **วิถีดำเนินชีวิต** ต้องถูกต้องด้วย มีเงินเดือน 10,000 บาท แต่ไปใช้ 12,000 บาท ก็ต้องไปไม่รอด อันนี้จะโทษชาวบ้านอย่างเดียวไม่ได้ ข้าราชการบางประเภทก็เป็นหนี้สินเยอะ

ข้าราชการครู ทำไมครูต้องเป็นหนี้มากกว่าคนอื่น ในเมื่อเป็นข้าราชการก็เงินเดือนเท่าๆ กัน

จะเห็นได้ว่าคนมีความสำคัญที่สุด ไม่ว่าจะเป็นคนในภาคราชการ ภาคการเมือง หรือภาคประชาชน ถ้าจะแก้ไขเรื่องคน ต้องแก้เรื่องการศึกษา ผมคิดว่าเด็กในโรงเรียนถูกหลอกเด็กจะมีความรู้สึกว่ ไหนว่าสูบบุหรี่กินเหล้าไม่ดี ทั้งขยะไม่ดี แต่เมื่อออกไปข้างนอกก็ทั้งขยะกันเต็ม สูบบุหรี่กินเหล้ากันเต็ม ก็ไม่เห็นมีอะไรที่บอกว่าไม่ถูก เด็กก็สับสน ในที่สุดเด็กที่ออกมา ถ้าเราหล่อหลอมไม่ดี ก็เสียไป อันนี้ก็เป็นเรื่องของวิธีการดำเนินชีวิต

การพัฒนาชนบทจะให้แต่เงินอย่างเดียวไม่ได้

ในส่วนของรัฐบาล ก็พยายามเน้นในเรื่องของการพัฒนาชนบทมาตลอด ท่านอดีตนายกรัฐมนตรีทักษิณฯ ผมคิดว่าท่านก็คงมีความปรารถนาดี แต่วิธีของท่าน ท่านคิดว่าพยายามให้เงินไปหมุนในเศรษฐกิจรากหญ้า แต่ขณะเดียวกันก็ได้คะแนนนิยมไปใน

ตัวด้วย ท่านก็หวังว่าจะอยู่นาน ขณะเดียวกันก็ช่วยชนบทด้วย โดยหวังว่ามีเงินหมุนเยอะๆ เพราะทุกคนก็ต้องการหมุนเงินอยู่ แต่บางครั้งก็อาจลืมนิดไปว่า จะให้แต่เงินอย่างเดียวไม่ได้ เปรียบเหมือนกับลูกเรา **ถ้าตามใจให้แต่เงินอย่างเดียว ไม่ได้ให้ความคิด ความอดทน ความอดสาหะวิริยะ เด็กก็จะไม่เห็นคุณค่าในตัวเอง มันก็จะเป็นอย่างนี้**

เมื่อรัฐบาลที่ตามหลังมาทำไม่ได้ ลดแลกแจกแถมไม่ได้ เมื่อทำไม่ได้ก็เกิดความไม่พอใจ ฉะนั้นการวางพื้นฐานในการพัฒนาชนบทที่ถูกต้อง การพัฒนาเศรษฐกิจสังคมที่ถูกต้อง เป็นความจำเป็น ในขณะเดียวกันในด้านสังคม การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ รู้จักพอเพียงก็จำเป็น เศรษฐกิจดีต้องควบคู่ไปกับสังคมที่ดี

เพราะฉะนั้นการพัฒนาชนบทในความเห็นของผมเท่าที่รับราชการมา 35 ปี ผมมองเห็นว่าได้มีความพยายามมาทุกยุคทุกสมัย แต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร มันติดเล็กติดน้อย ติดระบบงบประมาณ ระบบราชการ ระเบียบ กฎเกณฑ์ เรื่องของความเข้าใจทั้งฝ่ายประชาชนและราชการ ที่สำคัญคือข้าราชการ

ฉะนั้นเมื่อพูดถึงการพัฒนาชนบท มีปัจจัยทั้งภายในและภายนอก
แวดล้อมอยู่เยอะมาก ซึ่งผมคิดว่าเป็นความรับผิดชอบของพวกเรา
ทุกคนที่ต้องช่วยกัน

นักวิชาการต้องออกมาทำบทบาททางสังคมมากขึ้น

ในเรื่องของสังคม ผมอยากเห็นจุฬาฯ ออกมามีบทบาท
ทางสังคม และทางสาธารณะมากขึ้นกว่านี้ ผมยกตัวอย่าง เรื่อง
สนาบบินสุวรรณภูมิ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์
จะต้องออกมามีบทบาท คือจะปล่อยให้สถาปนิกสยามออกมา
จริงอยู่ คนที่ออกมาพูดถึงแม้จะจบจากจุฬาฯ แต่ผมอยากเห็นใน
ความเป็นวิชาการ หรือพอมีเรื่องของบ้านเมือง คณะรัฐศาสตร์
จะต้องออกมา มีเรื่องทางสังคม หรือสื่อมวลชน คณะนิเทศศาสตร์
ต้องออกมา ผมเข้าใจ มีหลายท่านแสดงบทบาทนี้อยู่แล้ว อย่าง
ด้านภาษาไทย ในหลวงทรงห่วงใยด้านภาษาไทยมาก คณะอักษร
ศาสตร์ต้องออกมา

ผมคิดว่าความเป็นจุฬาฯ ต้องออกมา แต่ต้องเป็นกลาง
ตรงนี้เราต้องยืนอยู่บนหลักของวิชาการและหลักความเป็นกลาง
และยึดหลักของความบริสุทธิ์ใจที่จะให้ความคิดเห็นในชาติ
บ้านเมือง

ภาคราชการช่วยระดับระครองบ้านเมือง

ในเรื่องของเด็กสมัยนี้ไม่ชอบรับราชการ ผมมีความเชื่อ
ว่าบ้านเมืองเจริญไม่ได้ด้วยภาคการอย่างเดี่ยว แต่ภาคเอกชน
ต้องมีส่วนร่วมด้วย ภาคการอาจเป็น Regulator แต่ไม่ควรจะ
เป็นผู้นำ ภาคเอกชน ภาคประชาชน ควรจะเป็นผู้นำ ในประเทศที่
เจริญแล้ว โดยเฉพาะประเทศในแถบตะวันตก ภาคการไม่ใช่
คนนำ

ถึงแม้ภาคการจะไม่ใช่คนนำ แต่ผมมองว่าภาคการ
ยังระดับระครองบ้านเมืองอยู่มาก จึงควรมีนิสิตนักศึกษาปัจจุบัน
ที่เพิ่งจะจบ สนใจรับราชการบ้าง ตอนนี้องค์จุฬาฯ ไม่สนใจรับ
ราชการเลย อาจจะมีมองด้านความเป็นอยู่ ภาคการเงินเด็อนน้อย

อันนี้เป็นปัญหา ทางสังคมศาสตร์ไม่เท่าไร แต่ทางวิทยาศาสตร์ก็สำคัญพอสมควร ผมยกตัวอย่างเรื่องของกรมโยธาธิการและผังเมืองของกระทรวงมหาดไทย เราต้องการสถาปนิกที่มีฝีมือ เราก็พอมีคนของสถาปัตยกรรมจุฬาย แต่ตอนนี้ใกล้จะหมดแล้ว ผมเป็นห่วงพวกวิศวกรฯ กับสถาปนิกฯ จุฬาย ซึ่งรับราชการอยู่ที่กรมโยธาธิการฯ นับวันใกล้จะเกษียณหมดแล้ว ต่อไปก็จะเป็นพวกที่จบ ปวส. ไปเรียนต่อยอด ไม่ได้หมายความว่าไม่ดี ไม่เก่ง แต่ก็ต้องยอมรับว่าพื้นเขาไม่แน่น เพราะฉะนั้น เมื่อพื้นไม่แน่นก็จะเป็นปัญหา เพราะต้องคอยดูแลคนอื่น ต้องออกระเบียบเรื่องตีความปลอดภัย เรื่องสร้างสะพาน ออกแบบอะไรต่างๆ ฉะนั้นถ้าเราไม่แน่นจริง ไม่ดีจริง ไม่เก่งจริง ระบบราชการก็จะรวน ฉะนั้นนักกฎหมายจุฬาย ธรรมศาสตร์ ที่เก่งก็อยากให้สนใจรับราชการบ้าง เพื่อพุงระดับประเทศชาติประชาชน ผมก็ยังเชื่อมั่นว่า ทำยที่สุดบ้านเมืองต้องเจริญด้วยภาคราชการและภาคเอกชน

ไม่ใช่ว่านิสิตนักศึกษาไม่อยากมารับราชการอย่างเดียว ภาคราชการก็ไม่มีวิธีการที่จะจูงใจให้คนมารับราชการ ขณะนี้ผม

คุยกับคนบดีแล้ว เริ่มตั้งแต่ปีนี้เลย กระทรวงมหาดไทยจะเริ่มเข้ามาดูเด็กที่เรียนดี กิจกรรมดี มนุษย์สัมพันธ์ดี เราจะเข้ามาชักชวนให้คนที่สนใจเข้ามารับราชการ แต่ไม่ได้หมายความว่า เราจะไป Spoil อะไร เวลาสอบก็สอบข้อสอบสำนักงาน ก.พ. เหมือนเดิม โดยไม่ให้เสียระบบ คือมั่นใจว่าเขาสอบได้แน่ แล้วเราก็จะได้คนเก่ง

ต้องเจริญแบบมีสติ

ในเรื่องของวัฒนธรรม ผมไปดูงานที่ประเทศทางตะวันตก ความเจริญที่เราไปทำตามเขามาเนี่ย แท้จริงเขาผ่านประสบการณ์การต่อสู้ ผ่านอะไรมาเยอะมาก ถึงเขาจะเจริญทางวัตถุแต่ก็มีสติในตัวของเขา เพราะเขามีประสบการณ์ แต่ของเราเมื่อเอาของเขา มา ก็นำมาใช้เลย ไม่รู้หมูหรือจำ อย่างสูงมากก็แต่งไป ไม่รู้ที่มาที่ไป

ประเทศในยุโรป วันเสาร์ บางร้านเปิดครึ่งวัน แต่วันอาทิตย์เขาหยุด อาจมีเหตุผลตรงกฎหมายแรงงานหรืออะไร คนมารอซื้อเต็มหน้าร้าน ก็ไม่ขาย เขามีสติในความเจริญของเขา

แต่ของเราเจริญแบบไม่มีสติ ตรงนี้ผู้ปฏิบัติจริงจะรู้ แต่จะทำอย่างไรให้คนทั้งชาติมีสติได้ทั้งชาติ ผู้นำที่มาจากทางด้านการเมืองเป็นปัจจัยสำคัญที่จะพาชาติไปในทางที่ถูกต้อง แต่เราบุญน้อยหรืออย่างไรไม่ทราบ บางคนดีแต่ไม่เก่ง บางคนเก่งแต่ไม่ดี บางคนทั้งไม่ดีไม่เก่ง ทั้งดีทั้งเก่งไม่ค่อยจะมี

ลดข้อเสียคนไทย เมืองไทยจะไปไกลกว่านี้

การพัฒนาชนบทเป็นความตั้งใจจริงของทุกฝ่าย แต่มีปัญหาเยอะมาก อย่างในเรื่องของทิศทาง มันผิดธรรมชาติ ห้องนี้เราดับไฟสัก 10 นาที หรือบ้านเรากลางคืนไฟดับ ก็แยอยู่แล้ว แต่เราก็ไม่เอาโรงไฟฟ้า เวลานี้ผมห่วงเรื่องรัฐธรรมนูญมาก รัฐธรรมนูญเป็นเรื่องของสิทธิของประชาชน ก็เกรงว่าต่อไปรัฐบาลจะทำอะไรไม่ได้เลย เวลานี้สับสนไม่รู้ว่าจะไปทิศทางใด ทั้งภาคราชการ ภาคการเมือง และภาคประชาชน กลัวจะเต็มไปด้วยความขัดแย้ง

คนไทยมีคนเก่งเยอะมาก ทุกคนเก่งหมดและก็ไม่ยอมใคร ก็เป็นเรื่องที่น่าเป็นห่วงว่าเราจะแก้ปัญหาได้อย่างไร เราต้อง

มองไปที่เยาวชนคนรุ่นใหม่ นิสิตนักศึกษาที่เป็นคนรุ่นใหม่ที่จะขึ้นมา ก็หวังว่าจะช่วยกัน เมืองไทยผมว่ามีข้อดีเยอะ คนไทยมีข้อดีเยอะ แต่ก็มีข้อเสียอยู่พอสมควรเหมือนกัน

ความเชื่อของผมคือ ลดข้อเสีย ไม่ต้องเพิ่มข้อดีก็ได้ เมืองไทยจะไปไกลกว่านี้อีก

